

УНИВЕРСИТЕТ ЗА НАЦИОНАЛНО И СВЕТОВНО СТОПАНСТВО

СТ А Н О В И Щ Е

от доц. д-р Иван Цветанов Иванов - доцент по гражданско и семейно право (05.05.08)

член на научно жури, определено със Заповед № 949/01.07.2020 г. на Ректора на ЮЗУ „Неофит Рилски”, за публична защита на дисертационния труд на Милен Руменов Ангелов на тема „Ред за пътуване на дете в чужбина и последици от неспазването му”

за присъждане на образователната и научна степен „доктор по право” в професионално направление 3.6. Право (Гражданско и семейно право)

УВАЖАЕМИ ЧЛЕНОВЕ НА НАУЧНОТО ЖУРИ,

Със Заповед № 949/01.07.2020 г. на Ректора на ЮЗУ „Неофит Рилски” съм определен за външен член на научното жури за публична защита на дисертационния труд на г-н Милен Руменов Ангелов - редовен докторант в катедра „Гражданскоправни науки” в Правно-историческия факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски” по научна специалност „Гражданско и семейно право”, професионално направление 3.6 Право, на тема „Ред за пътуване на дете в чужбина и последици от неспазването му”. С решение по точка втора от дневния ред на първото заседание на научното жури, съм избран за член на журито, който да изготви и представи становище.

I. Обща оценка на докторанта и на представения дисертационен труд

Милен Руменов Ангелов е зачислен със Заповед № 1622/01.07.2016 г. на Ректора на ЮЗУ „Неофит Рилски” за редовен докторант в професионално направление 3.6. Право (научна специалност „Гражданско и семейно право”) в катедра „Гражданскоправни науки” в ПИФ на ЮЗУ „Неофит Рилски”. По време на обучението си в докторската програма г-н Милен Ангелов е положил предвидените в индивидуалния му план изпити. Той има две реализирани публикации, едната от които на английски език, свързани с темата на дисертационния му труд, които демонстрират устойчивост в научноизследователските интереси на докторанта към несъмнено актуалната и дисертационна тема за условията и реда за пътуване на дете в чужбина и за последиците от тяхното неспазване. Г-н Милен Ангелов е преминал успешно през

вътрешна защита в първичното звено през м. юни 2020 г. Отчислен е с право на защита със заповед на Ректора на ЮЗУ „Неофит Рилски”.

Дисертационният труд е подготвен под научното ръководство на доц. д-р Ана Джумалиева. Той е в обем 196 стандартни страници и съдържа: заглавна страница; съдържание; увод; изложение, което е систематизирано в пет глави, а те от своя страна съдържат параграфи, точки и подточки; заключение, което съдържа обобщение на постигнатите от изследването резултати; библиография и приложения. Направени са 186 бележки под линия. Библиографската справка на труда включва използвани 73 заглавия научна и научно-приложна литература на български, руски и английски езици. Авторефератът отразява основните научни и научно-приложни приноси. Всичко това демонстрира изпълнението на изискванията на чл. 27 ППЗРАСРБ.

II. Оценка на научните и практическите резултати и приноси на представения дисертационен труд

Значимостта на представения от докторанта Милен Ангелов дисертационен труд се определя от няколко основни фактора. На първо място това е актуалността и модерното звучене на изследваната проблематика. На второ място тази значимост донякъде се предопределя и от липсата до този момент на цялостно монографично изследване, посветено на реда и условията за пътуване на дете в чужбина и за правните последици от тяхното неспазване. На трето място значимостта на труда е предопределена и от удачния избор на заглавие на труда, както и от това, че авторът умело е очертал обхвата на изследваната проблематика и е «устоял» на изкушението да се впусне в изследване въобще на правните регулации, разглеждани в контекста на пътуването на дете в чужбина.

Първата глава от дисертационния труд е посветена на родителските права и задължения които родителите притежават и упражняват спрямо своите ненавършили пълнолетие деца. Тя е организирана в четири параграфа. Вторият от тях е посветен на общото понятие за родителски права и задължения. В нея докторантът прави историческа ретроспекция на правната уредба на института на родителските права и задължения, като се опитва да докаже приемствеността в тази правна уредба, като същевременно покаже и някои от нейните акценти в отделните исторически периоди. В рамките на параграфа с несъмнен приносен характер е отграничението между семейните и гражданските правоотношения, което авторът прави. Според мен обаче не само при това отграничение, но и въобще при очертаване на родителските права и задължения, биха могли да се използват още редица общотеоретични аргументи, които да подпомогнат автора при доказване на застъпените от него тези. Препоръчително е и цитирането и на други, освен вече цитираните, автори, които са работили по темата за родителските права и задължения.

Във втория параграф на главата авторът разглежда и конституционно установените права на децата, макар че те имат по-скоро публичен характер, установени са извън рамките на родителското правоотношение и тяхното систематично място едва ли е тук, при разглеждането на типичните родителски права и задължения в контекста на родителските правоотношения.

Третият параграф на първа глава е посветен на упражняване на родителските права и задължения от родителите. Подчертава се правилния по същността си извод за съвместното и по взаимно съгласие упражняване на родителските права в случаите, когато това е възможно. Значително място в изследването е отделено на местоживеенето на децата като необходима предпоставка за упражняването на родителски права. При това изследване авторът е акцентирал и върху редица

международноправни актове, по които Република България е страна и които имат за цел да обезпечат защитата на правата на децата.

Четвъртият параграф от първа глава е посветен на упражняването на родителски права при разделно живееене на родителите.

Централни елементи в дисертационния труд представляват неговите глави втора и трета. **Глава втора** е посветена на правната същност и общата характеристика на съгласието за пътуване на дете в чужбина. В нея авторът последователно разглежда предпоставките и правното действие на даденото съгласие, но незабележимо остава изследването на общата характеристика на даваното съгласие, както и на последиците, които биха настъпили при евентуални негови пороци.

Глава трета пък е посветена на решаването на спорове при липса на съгласие за пътуването на дете в чужбина. В нея последователно се отделя внимание на същността на съдебното производство при искането на разрешение при пътуване на дете в случаите на отказ или невъзможност на родител да даде съгласие за пътуване, както и на развитието на практиката на българските съдебни органи – ВКС и ВАС и на Европейския съд по правата на човека по въпросите, свързани с режима за пътуване на дете в чужбина, макар че по мое мнение този параграф би могъл да бъде интегриран на съответните структурни места, където е необходимо посочване на съдебна практика в подкрепа на застъпените от автора тези. Независимо от това като приносен момент може да се посочи доброто познаване от докторанта на наличната съдебна практика по въпросите, застъпени в дисертационния труд.

Глава четвърта от труда е посветена на защита на интересите на детето и другия родител при неспазване на реда за пътуване в чужбина, а **глава пета**, която е с несъмнен приносен характер, е посветена на средствата за защита съгласно правото на ЕС и международното право. Приносен момент представлява и засягане на въпроса за приложение на медиацията при разрешаването на въпроси, свързани със защитата на детето при пътуване в чужбина.

В заключението на дисертационния труд авторът е извел и обобщил както поставените на съответните места в изложението акценти, така и някои нови заключения и изводи, които не биха могли да бъдат формулирани, без да е извършен анализ на цялостната изследвана проблематика. Посочени са и предложенията *de lege ferenda*, които докторантът счита че трябва да бъдат направени за усъвършенстване на действащото законодателство и които, по мое мнение, могат да бъдат значително разширени в частта им, касаеща националните ни правни разрешения в тази материя.

Общата оценка на дисертационния труд недвусмислено показва, че докторантът познава добре не само материята, посветена на реда за пътуване на дете в чужбина, но има познания в почти цялото гражданско, а и в административното и международното право. Безспорно е обстоятелството, че той познава изразените в доктрината становища по отделни дискуссионни въпроси, свързани с изследването, не се въздържа от изразяването на лично мнение по повечето от тях и дори поставя за научна дискусия нови такива. Като положителен резултат в тази насока трябва да се посочи и доброто познаване и боравене с относимата към изследваната проблематика съдебна практика.

Без претенции за изчерпателност, основните и най-съществени научни и научно-приложни резултати и приноси от дисертационния труд могат да бъдат обобщени по следния начин:

1. Структурата на дисертационния труд сама по себе си представлява принос при изследване на поставената проблематика;
2. Отграничението на гражданското от родителското правоотношение;
3. Очертаване на хипотезите на упражняване на родителски права при разделно живееене на родителите;

4. Доброто познаване на почти цялата относима съдебна практика на ВКС, ВАС и ЕСПЧ;

5. Подробният анализ на разпоредбата на чл. 127 СК и на нейното приложение в практиката;

6. С приносен характер е и цялата глава 5 от дисертационния труд.

По мое убеждение тези резултати и приноси доказват не само наличието на теоретични познания на докторанта, но и неговите правна култура и способности за самостоятелни научни изследвания. Всичко това показва, че са изпълнени изискванията на чл. 6, ал. 3 ЗРАСРБ.

III. Критични бележки и препоръки

Нямам критични бележки и препоръки към докторанта.

IV. Заключение

В заключение изразявам положителната си оценка, че представения за защита пред научно жури дисертационен труд на тема „Ред за пътуване на дете в чужбина и последици от неспазването му” отговаря на изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България, на Правилника за прилагане на ЗРАСРБ, както и на Вътрешните правила за развитие на академичния състав в ЮЗУ „Неофит Рилски” за получаване на образователната и научна степен „доктор”, поради което предлагам на Милен Руменов Ангелов – докторант в катедра „Гражданскоправни науки” в Правно-историческия факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски” - да бъде присъдена образователната и научна степен „доктор” по професионално направление 3.6. Право (Гражданско и семейно право).

Дата: 01.09.2020 г.

Член на журито:

доц. д-р Иван Цветанов Иванов